

سابقه گوهر سنگها در ایران

عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی
اسلان قربانی

ایران سابقه چند هزارساله در صادرات و واردات گوهرسنگها دارد. در گذشته سنگهای قیمتی به شکل خام از کشورهای شرقی وارد کشور می‌شدند، در شهر سوخته نزدیک زابل فعلی به‌عنوان مرکز تراش و پردازش کشور به هنر ایرانی آغشته و بعد به کشورهای جنوب غربی ایران یعنی بابل، مصر و رم صادر می‌شدند؛ بنابراین ایران قدمت ۴۰۰۰ ساله در زمینه گوهرسنگها دارد.

شناخته‌ترین گوهرسنگ در ایران سنگ فیروزه است. امروز تنها معدن فعال فیروزه در نیشابور جای گرفته که در دنیا هم شناخته شده است. این معدن تاریخ ۷ هزار ساله دارد. سنگ فیروزه به‌صورت خام و تراش خورده بازار خوبی در خارج از کشور دارد. بسیاری از مناطق دنیا تمایل دارند که فیروزه نیشابور را به‌صورت خام یا پردازش شده، خریداری کنند. در این بین معدن نیشابور به‌تنهایی نمی‌تواند تامین‌کننده نیاز داخلی کشور باشد؛ بنابراین بهتر است معدن دیگر فیروزه که هم‌اکنون غیرفعال هستند، فعال شوند. حتی اگر فیروزه خام از کشورهای دیگر وارد کنیم، ممکن است قابل قبول باشد، چراکه تقاضای فیروزه داخلی بیش از ظرفیت معدن نیشابور است.

آنچه نباید اجازه ورود پیدا کند، سنگ پردازش شده قیمتی و نیمه‌قیمتی است، چراکه مانع رشد صنعت داخلی می‌شود. اگر سنگ نیمه‌قیمتی به‌طور خام وارد کشور شده و با هنر ایرانی پردازش شود، اتفاق خوبی است. در مقابل نباید سنگ نیمه‌قیمتی و قیمتی پردازش شده وارد کشور شود. در واقع باید ورود سنگهایی مثل یاقوت و زمرد به‌صورت خام باشد تا با هنر ایرانی پردازش و بعد صادر شود.

در ادامه باید گفت واردات سنگهای قیمتی به ایران از نظر تجاری اشکالی ندارد. به دلیل اینکه اغلب سنگهای قیمتی در ایران وجود ندارد، واردات آن هم خالی از اشکال است. ما گوهرسنگهای قیمتی مثل الماس، یاقوت کبود یا زمرد را در کشور نداریم و تنها در گروه نیمه‌قیمتی‌ها یعنی عقیق، گارنت، فیروزه و شجر توانمند هستیم؛ بنابراین واردات ما بیشتر به سنگهای قیمتی خلاصه می‌شود.

باتوجه به اینکه جایگاه گوهرسنگهای ایران در جهان قابل توجه است، اگر درایت گفتن داشته باشیم.

در این بین سازمانهایی مثل ایمیدرو توانستند نقش خوبی ایفا کنند. چند وقتی است که در ایمیدرو بحث گسترده‌ای در زمینه رونق گوهرسنگها مطرح شده است. تاکنون این سازمان مراحل خوبی را طی کرده و امیدوارم بتوانیم به پیشرفت قابل توجهی در این بخش دست و صنعت یابیم و صنعت گوهرسنگ در ایران رونق پیدا کند. اگر مطالعات و بررسی‌های ایمیدرو به استراتژی موردنظر برسد، به‌طور حتم وضع صنعت گوهرسنگها دگرگون خواهد شد.

توسعه روز افزون بخش معدن

مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر پیام تبریکی به وزیر جدید ارسال کرد.

به گزارش روابط عمومی شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر، جمشید ملارحمان در این پیام اظهار کرد: جناب آقای مهندس رزم‌حسینی، وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت کسب رأی اعتماد از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و انتصاب شایسته جنابعالی به‌عنوان مقام عالی وزارت صنعت، معدن و تجارت را صمیمانه تبریک و تهنیت عرض می‌کنم.

او گفت: امید دارم در سایه الطاف الهی به بسویق و تجارب گرانبهای شما در حوزه مدیریت عالی، ضمن جهش تولید، شاهد توسعه روزافزون و پایدار بخش معدن و صنایع معدنی کشور باشیم.

ملارحمان تصریح کرد: از درگاه خداوند متعال، سربلندی و توفیق روزافزون شما را در خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی و مردم شریف کشور ایران مسألت دارم.

چشم‌انداز معدنی

editor@smtnews.ir

رورد سرمایه جدید مواجه شده است. امیر صباغ افزود: آمار نقدینگی بازارهای سرمایه دنیا حکایت از افت هزار میلیارد دلاری نقدینگی دارد که در ماه سپتامبر عامل افت بازار سهام آمریکا برای چهارمین هفته متوالی شده است.

وی گفت: کاهش شتاب چاپ پول و عقب‌نشینی بانکهای مرکزی کشورها از سیاست قبلی از دلایل این موضوع است که انتظار می‌رود در آینده نزدیک این سیاست تغییر کند.

در بررسی اهمیت ژئوتوریسم مطرح شد

رشد درآمدهای معدن با رونق گردشگری

درحالی‌که کشورهای دیگر بر گردشگری معدن تمرکز کرده‌اند، ما تاکنون کار جدی‌ای در این حوزه انجام نداده‌ایم. با اینکه ایران ظرفیت خوبی برای رشد گردشگری در این حوزه دارد، این موضوع از سوی سیاست‌گذاران چندان موردتوجه قرار نگرفته است

یک مکان پر از جذابیت برای گردشگران خواهد بود. توکلی افزود: طرح ژئوتوریسم تاکنون علاوه بر معدن فیروزه نیشابور برای ۲ معدن نمک و یک معدن طلای دیگر در خراسان رضوی تدوین شده است.

وی بیان کرد: پیگیری دریافت مجوزهای لازم از سازمان میراث فرهنگی برای اجرای این طرح در جریان است.

استان واقع در شهرستان فیروزه که محصول آن باعنوان «فیروزه نیشابور» معروف شده، بیش از جنبه معدنی، دارای مزیت مهم در حوزه گردشگری است. محمد توکلی با اشاره به تدوین طرح ژئوتوریسم برای این معدن گفت: فیروزه نیشابور یک برند جهانی شناخته‌شده در عرصه سنگهای قیمتی است که معدن آن در صورت ایجاد زیرساخت‌های مناسب،

گردشگری» فراهم ساخته است. حتی براساس برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته آماده ارائه این تجارب به سایر مراکز و سازمان‌های خصوصی و دولتی در آینده نیز خواهد بود.

در همین زمینه چندی پیش سرپرست معاونت معادن و صنایع معدنی سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی گفت: معدن فیروزه این

شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران در چند سال اخیر فعالیت‌های ارزشمندی را در حوزه «گردشگری زمین» آغاز کرده و در برخی مناطق معدنی از جمله منطقه بزرگ معدنی انگوران استان زنجان، منطقه نمکی خور اصفهان، معدن متروکه و جذاب زغال‌سنگ البرز مرکزی شرایطی را برای بازدید و حضور گردشگران و علاقه‌مندان به «زمین

از گردشگری معدن غافل بوده‌ایم

پایان فعالیت معدنی یکی از موارد دیگر است. ازآنجاکه کشورهای اروپایی معادن قدیمی را به هتل تبدیل کرده‌اند، ما هم می‌توانیم به همین ترتیب عمل کنیم. راه دیگر کسب درآمد، تبدیل بخشی از معدن به مراکز درمانی است. ازآنجاکه در معدن نمک هیچ ویروس زنده نمی‌ماند، کسانی که بیماری آسم یا تنفسی دارند، می‌توانند از موهبت‌های نمک‌درمانی استفاده کنند؛ به‌این ترتیب معدن از جوانب مختلف پزشکی و تفریحی درآمدزا خواهند بود.

رئیس خانه معدن خراسان رضوی در پاسخ به این سوال که برای رشد گردشگری چه سیاستی را باید در پیش بگیریم، گفت: باید بیشتر در بخش معدن کار شود و سخنان زیبا را عملیاتی کنیم. در این بین انتظار داریم بخش خصوصی ورود کرده و از توسعه راهکارهای درآمدزا استقبال کند.

برای جذب توریسم را دارد. او در ادامه با اشاره به معادن نمک این استان اظهار کرد: یکی از موارد دیگر برای جذب توریسم معدن نمک استان هستند. در این زمینه نمی‌توان از جذابیت تونل‌های بسیار بزرگ و بلورهای نمکی برای زمین‌شناسان و بازدیدکنندگان گذشت.

نازپرور صوفیانی با اشاره به اینکه گردشگری معدن عاملی برای رشد درآمدهای معدن به‌شمار می‌رود، تصریح کرد: جذب توریسم معدن، منبع درآمدی خوبی برای معدنکاران به‌ویژه معدن بخش خصوصی است، اما توسعه ژئوتوریسم کاری زودبازده نیست، بلکه فعالیتی ماندگار است که باید برای آن هزینه کرد.

او با اشاره به راه‌های دیگر درآمدزایی از محل معدن تصریح کرد: تبدیل معادن به مراکز درآمدزا بعد از

بسیاری به چنین منابعی دارند. نازپرور صوفیانی تصریح کرد: ایران به‌دلیل جاذبه‌های طبیعی و ظرفیت‌های معدنی می‌تواند برای گردشگران داخلی و خارجی جذاب باشد، این در حالی است که تاکنون از گردشگری معدن غافل بوده‌ایم. اگر در استان‌های مختلف کشور کار کارشناسی و علمی انجام شود، ظرفیت‌های خوبی داریم که می‌تواند به رشد درآمد ارزی کشور کمک کند.

توانمندی‌های معدنی خراسان رضوی رئیس خانه معدن خراسان رضوی با اشاره به توانمندی‌های معدنی این استان تصریح کرد: معدن فیروزه یکی از معدن بسیار قدیمی است که در این استان وجود دارد. به‌دلیل علاقه‌مندی مردم ایران به سنگ فیروزه، این ماده معدنی کشتش و ظرفیت لازم

غلامرضا نازپرور صوفیانی، نایب‌رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی خراسان رضوی با بیان اینکه ایران ظرفیت خوبی در بخش گردشگری معدن دارد، به **سایت** گفت: به‌طور قطع جاذبه‌های زیادی برای گردشگری در معدن کشور وجود دارد که باعنوان «ژئوتوریسم معدن» از آن یاد می‌شود. زیبایی کانی‌ها، نحوه استخراج، اکتشاف و قیمتی که معدن کشور دارند، می‌تواند برای دانشجویان، زمین‌شناسان و افراد علاقه‌مند به حوزه معدن جذاب باشد.

رئیس خانه معدن خراسان رضوی با اشاره به اینکه گردشگری معدن در کشورهای دیگر مدت‌هاست که مورد توجه قرار گرفته، خاطر‌نشان کرد: بسیاری از کشورها به‌دنبال چنین جاذبه‌هایی هستند، این در حالی است که ما به آن بهای چندانی نداده‌ایم. کشورهای دیگر و توریست‌های خارجی علاقه‌مندی

توریسم معدنی موجب توسعه گردشگری می‌شود

و علاقه‌مندان این حوزه جذابیت خاصی دارد که می‌تواند برای معدن سودآوری داشته باشد. داداشی با اشاره به منافع این گردشگری معدنی عاید کشور می‌شود، تصریح کرد: گردشگری معدن می‌تواند به حفظ محیط‌زیست منطقه و رعایت نکات ایمنی کمک کند، چراکه معدنکار در راستای اجرای قوانین و رعایت مسئولیت اجتماعی ناچار است نکات بهداشتی و ایمنی را رعایت کند و به محیط‌زیست آن منطقه بیشتر از گذشته بها بدهد.

چگونه استخراج و تراش داده می‌شوند. علاقه‌مندان و دانشجویان و کارشناسان حوزه معدن با بازدید از معادن ضمن اینکه با نحوه کار معدن آشنا می‌شوند، می‌توانند ایده‌های جدیدی را برای توسعه معدنکاری مطرح کنند.

مدیر ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست یک شرکت معدنی با اشاره به اینکه معادن ظرفیت بالایی برای رشد گردشگری دارند، گفت: این موضوع را می‌توان درباره معدن سنگ ساختمانی، زینتی و نمک به‌وضوح دید. گاهی روش استخراج و اکتشاف برای مخاطبان

مزیت‌های اقتصادی سایت گردشگری

شدن، جامعه‌ای تک‌محصولی و وابسته به معدنی که دیگر وجود نخواهد داشت، به‌وجود می‌آید، به همین دلیل تبدیل یک سایت معدنی متروکه به سایت گردشگری معدنی، ناجی اقتصادی جامعه تحت تاثیر خود به‌شمار می‌رود.

به‌گفته این کارشناس گردشگری معدنی این امر برای برخی معادن فعال مزیت اقتصادی عجیبی به همراه داشته است؛ به‌عنوان مثال در معدن نمک زیرزمینی ویلیچکا در کشور لهستان درآمد حوزه گردشگری معدن از درآمد فروش ماده معدنی بیشتر است؛ ضمن آنکه پایدارتر به‌نظر می‌رسد. در کنار درآمد مستقیم معدن از گردشگر (با فروش بلیت برای ورود و بازدید گردشگر) درآمدهای دیگری نیز می‌تواند کسب شود که به هوشمندی، ذوق و سلیقه مجری طرح و جوامع محلی مرتبط می‌شود. ایجاد اماکن اقامتی و استراحت (ژئولاج و ژئورسورت)، بازارچه‌های فروش صنایع دستی و محصولات محلی در کنار هدایای معدنی، کافی‌شاپ‌ها و رستوران‌های خاص و... می‌تواند

سعید داداشی، مدیر ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست یک شرکت معدنی با اشاره به اهمیت توجه به گردشگری معدن در کشور، به **سایت** گفت: توریسم معدنی موضوع خلاقانه‌ای است که در صورت عملیاتی شدن می‌تواند دید وسیعی برای مردم و بازدیدکنندگان ایجاد کند و موجب توسعه صنعت گردشگری شود.

او تصریح کرد: توجه به معدن و بازدید مردم از آنها از جمله مواردی است که موجب رونق گردشگری خواهد شد. داداشی تصریح کرد: برای مردم جالب است که بدانند سنگهای قیمتی

تا پیش از یک دهه قبل، صحبت جدی

و آنچنانی از گردشگری معدنی نبود اما امروز کمتر کسی در خانواده زمین‌شناسی، معدن و صنایع معدنی کشور یافت می‌شود که اطلاعاتی هرچند اندک در این زمینه نداشته باشد. یک کارشناس توریسم معدنی با اشاره به اینکه ایجاد یک سایت گردشگری معدنی در هر مقیاس و با هر شرایطی دارای مزیت است، گفت: افزایش جذابیت‌های گردشگری یک منطقه و بازسازی و بازتوانبخشی یک سایت معدنی فعال یا متروکه از جمله مزیت‌های اقتصادی حائز اهمیت ایجاد سایت گردشگری معدنی به‌شمار می‌رود.

آبدین زینال‌زاده ضمن بیان این مطلب افزود: در اصول ژئوتوریسم تاکید شده «مناطق زشت را زیبا و مناطق فقیر را غنی می‌کند». این اصل در گردشگری معدنی نیز دقیقاً صادق است. بسیاری از معادن در نزدیکی نقطه‌های جمعیتی واقع شده‌اند و اگر در ابتدای کار با ممانعت بومیان مواجه نشوند و موفق به سپری کردن عمر معدنی خود شوند، پس از متروکه

سخن پایانی

گردشگری معدن یا ژئوتوریسم، پدیده‌های زمین‌شناختی را معرفی می‌کند و می‌تواند به رشد آگاهی علاقه‌مندان این حوزه کمک کند. دیدن معدن نمک، سنگهای تزئینی و قیمتی برای مردم و علاقه‌مندان می‌تواند جالب باشد؛ ضمن اینکه دیدن مواد معدنی می‌تواند برای دانشجویان و پژوهشگران این رشته مفید باشد.

درحالی‌که کشورهای دیگر بر گردشگری معدن تمرکز کرده‌اند، ما تاکنون کار جدی‌ای در این حوزه انجام نداده‌ایم. با اینکه ایران ظرفیت خوبی برای رشد گردشگری در این حوزه دارد، این موضوع از سوی سیاست‌گذاران چندان موردتوجه قرار نگرفته است.

به باور کارشناسان گردشگری معدن می‌تواند برای بخش خصوصی درآمدزا باشد و باتوجه به مشکلات اقتصادی و مالی که گاهی گریبانگیر معدنکاران می‌شود، منبع خوبی برای سودآوری معدنکاران ایجاد کند. همچنین به‌باور کارشناسان توجه به گردشگری معدن می‌تواند به توسعه پایدار، حفظ محیط‌زیست و توجه بیشتر به رعایت نکات ایمنی منجر شود.